

UZASADNIENIE

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. pozwem wniesionym w dniu 30 sierpnia 2018 roku domagał się zapłaty przez A. S. kwoty 7.521,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że pozwany do chwili obecnej nie zaspokoił wierzycelności w kwocie 7.521,42 zł wynikającej z umową pożyczki z dnia 2016-02-12 o numerze (...), którą to wierzycelność powód nabył od pierwotnego wierzyciela. W uzasadnieniu powód wskazał, że opłata operacyjna pozostała do zapłacenia wynosi 3.224,79 zł.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w Głubczycach w dniu 5 listopada 2018 roku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W ustawowym terminie pozwany wniósł sprzeciw, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, wskazując na naruszenie prawa procesowego – przepisu 499 pkt 2 k.p.c. poprzez wydanie nakazu zapłaty pomimo, iż przytoczone w pozwie okoliczności budziły wątpliwości co do zasadności dochodzonego roszczenia, bezpodstawne przyjęcie przez Sąd za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, mimo, że budzą uzasadnione wątpliwości, brak legitymacji czynnej do występowania przez (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. w charakterze powoda, brak legitymacji biernej do występowania przez A. S. w charakterze pozwanego w niniejszej sprawie oraz niewykazanie zasadności roszczenia i jego wysokości. Podnosił, że w jego ocenie, w treści przedmiotowej pożyczki zawarto niedozwolone klauzule umowne, m.in. w zakresie opłaty operacyjnej, którą ustalono na kwotę 5.092,00 zł, a więc na kwotę wyższą niż kwota udzielonej pożyczki.

W piśmie, które do tut. Sądu wpłynęło w dniu 18 grudnia 2018 roku powód podtrzymał w całości zarówno powództwo jak i dotychczasowe stanowisko w sprawie. Przedłożył jednocześnie m.in. wyciąg z umowy cesji wraz z załącznikiem i wyjaśnił, że na dochodzoną pozwem kwotę składa się zaległa część kapitału jak i należności uboczne w postaci odsetek od kapitału, odsetek za opóźnienie w zapłacie poszczególnych rat, opłaty operacyjnej za usługę – czynności związanych z obsługą umowy pożyczki oraz skorygował co składało się na kwotę objętą żądaniem pozwu. Sąd uznał modyfikację kwoty opłaty operacyjnej z 3.224,79 zł na 3.236,85 zł uznać za niedopuszczalną w postępowaniu uproszczonym zmianę powództwa. Powód nie uzasadnił dokonanej modyfikacji i nie złożył żadnego oświadczenia procesowego w związku z dokonaną korektą.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 12 lutego 2016 roku A. S. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. umowę pożyczki nr (...), zgodnie z którą miał otrzymać do dyspozycji kwotę 4.700,00 zł. Ponadto zobowiązał się zwrócić pożyczkodawcy kwotę 5.029,00 zł tytułem opłaty operacyjnej naliczanej za cały okres obowiązywania umowy oraz odsetki w wysokości 10% w stosunku rocznym, tj. kwotę 628,80 zł. Rzeczywistą roczną stopę procentową określono na poziomie 103,85 %. Łączna kwota zobowiązania wyniosła 10.357,80 zł., a spłata miała nastąpić w 30 ratach miesięcznych równych, płatnych w wysokości 345,28 zł., przy czym ostatnia miała być pomniejszona o różnicę wynikającą z sumy wyliczonych rat a całkowitej kwoty do zapłaty. Za opóźnienie w spłacie zastrzeżono odsetki za opóźnienie w wysokości 14% w skali roku. Wypowiedzenie umowy przez pożyczkodawcę mogło nastąpić w razie opóźnienia pożyczkobiorcy w zapłacie dwóch pełnych rat, lub powstania zaległości przekraczających sumę dwóch pełnych rat, z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia, po uprzednim wezwaniu pożyczkodawcy do zapłaty w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

Dowód: umowa pożyczki k. 13-18, kserokopia oświadczenia klienta k. 53 akt

W dniu 11 lipca 2018 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. dokonał przelewu wierzytelności na rzecz (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G., w tym wierzytelności opisanej powyżej wobec dłużnika A. S.. Pozwany został zawiadomiony o dokonanej cesji wierzytelności.

Dowód: wyciąg z umowy sprzedaży wierzytelności k. 17-20 akt, umowa sekurytyzacji wraz z załącznikami – k. 61-64 akt, wyciąg z rejestru funduszu sekurytyzacyjnego – k. 6-9 akt, wydruk z KRS – k. 19-21 akt, kserokopia pełnomocnictwa – k. 55-56 akt, pełnomocnictwa – k. 57-58, 59-60, 65 akt, pismo z dnia 2 marca 2016 roku – karta 10 akt,

Pozwany nie wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacał rat pożyczki zgodnie z harmonogramem, wobec czego pismem z dnia 4 listopada 2016 roku, w związku z zaległością w spłacie pożyczki w kwocie 522,89 zł. wezwano go do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy. Następnie w dniu 6 grudnia 2016 roku, w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki i zaległością w wysokości 873,12 zł, pożyczkodawca wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu, informując, iż łączne zadłużenie z tytułu umowy pożyczki o numerze (...) wynosi 7.921,25 zł.

Dowód: wezwanie do zapłaty – k. 11 akt, wypowiedzenie umowy – k. 12 akt

Pozwany wpłacił jeszcze w grudniu 2016 roku 200,00 zł, w styczniu i lutym 2017 roku – po 346,28 zł i w maju 2017 roku – 100 zł, jednak całkowita spłata wskazanej należności nie nastąpiła.

Z tytułu pożyczki nr (...) A. S. dokonał na rzecz pożyczkodawcy wpłat w łącznej wysokości 3.236,88 zł.

Okoliczność bezsporna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Ustalając stan faktyczny, Sąd oparł się na zawartych w aktach dokumentach, których rzetelność i autentyczność nie budziły wątpliwości.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów pozwanego w przedmiocie braku legitymacji czynnej i biernej, wskazać należy, iż legitymacja procesowa definiowana jest jako materialnoprawne uprawnienie do występowania w konkretnym procesie cywilnym w charakterze strony procesowej. Powód i pozwany muszą być związani prawnomaterialnie z przedmiotem procesu, wyróżnia się przy tym legitymację czynną, czyli zdolność do występowania w konkretnym procesie w charakterze powoda oraz legitymację bierną, czyli zdolność do występowania w konkretnym procesie w charakterze pozwanego. Skutkiem braku legitymacji, tak czynnej jak i biernej jest oddalenie powództwa (vide: A. Zieliński, Postępowanie cywilne, Kompendium, Warszawa 2008, s. 64,).

W ocenie Sądu w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego zarzut braku legitymacji nie zasługuje na uwzględnienie. Z przedłożonej umowy pożyczki nr (...) z dnia 12 lutego 2016 roku wynika bowiem jednoznacznie, iż pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. a pozwanym A. S. doszło do nawiązania stosunku zobowiązaniowego, którego dotyczy przedmiotowe postępowanie. W wyniku przelewu wierzytelności na nabywcę – tu powoda, przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Wierzytelność przechodzi na nabywcę w takim stanie, w jakim była w chwili zawarcia umowy o przelew, a więc ze wszystkimi związanymi z nią prawami i brakami. Na gruncie niniejszej sprawy legitymacja powoda do wystąpienia z roszczeniem wobec pozwanego wynikała z nabycia w drodze umowy cesji z dnia 11 lipca 2018 roku wierzytelności pozwanego. Wówczas powód wstąpił w ogół praw i obowiązków pierwotnego pożyczkodawcy. Jak wynika z art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Po myśli art. 510 §

1 k.c. umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły.

Złożona do akt sprawy umowa przelewu w pełni spełnia wymagania dotyczące formy i treści cesji wierzytelności. Nie budziło wątpliwości Sądu, że przedmiotem przelewu była m.in. wierzytelność (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. wobec A. S. wynikająca z umowy pożyczki nr (...) z dnia 12 lutego 2016 roku wyszczególniona w wyciągu z załącznika do cesji.

Podkreślić w tym miejscu trzeba, że gdyby pozwany miał chociaż najmniejsze wątpliwości co do skuteczności nabycia przez (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. jego zadłużenia, z pewnością nie dokonywałby wpłat na konto powoda. Zarzuty pozwanego dotyczące braku legitymacji czynnej i biernej są zatem bezpodstawne.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że pozwanego z pierwotnym wierzycielem (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. łączyła umowy pożyczki, o której mowa w art. 720 k.c. Zgodnie z tym przepisem przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Głównymi świadczeniami stron w przypadku umowy pożyczki są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie, przy czym zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki ewentualnie zapłata prowizji.

Zasadne zatem było roszczenie o zapłatę należności głównej i naliczonych odsetek. Skoro pozwany zaciągnął zobowiązanie i otrzymał środki pieniężne do dyspozycji, winien je wierzycielowi zwrócić. Kwota należności głównej nie budzi zastrzeżeń, gdyż jest niższa od kwoty udzielonej pożyczki, przy czym zauważyć należy, że w postępowaniu uproszczonym zmiana powództwa jest niedopuszczalna.

Jeśli pozwany chciał wykazać, że zapłacił więcej, niż wynika to z obliczeń powoda, mógł, w ślad za przerzuconym na niego ciężarem udowodnienia faktu niweczącego roszczenie powoda, przedstawić stosowne dowody. Jednak w swej obronie procesowej nie przedstawił żadnego dowodu. Sąd nie miał więc podstaw, by kwestionować wysokość niezapłaconej przez pozwanego części należności głównej. W tym zakresie powództwo, jako zasadne, podlegało uwzględnieniu, dlatego Sąd zasądził na pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.296,63 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 30 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty.

W pozostałej części, obejmującej pozostałą do zapłaty część opłaty operacyjnej, powództwo podlegało oddaleniu. Zdaniem Sądu w tym zakresie zarzut pozwanego dotyczący nieważności umowy z uwagi na stosowanie niedozwolonych klauzul umownych, okazał się być zasadny.

Dokonując analizy treści umowy, Sąd doszedł do przekonania, że jej postanowienia, w których zastrzeżono opłatę operacyjną są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353¹ k.c. i art. 5 k.c., stanowiące obejście przepisu art. 359 § 2¹ k.c. o odsetkach maksymalnych, a także, iż należy uznać je za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. Stosownie bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy dotyczące spornej opłaty stanowią próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Wskazana w umowie opłata została podzielona stosownie do okresu trwania umowy na 30 części i w stałej wysokości była pobierana za każdy okres odsetkowy i doliczana do każdej raty pożyczki. Już sam w sobie sposób naliczania tejże opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek i potwierdza, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2¹ k.c. poprzez zastosowanie opłaty za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Mając na

względnie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, iż stosowany przez pierwotnego wierzyciela zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Podnieść wreszcie należy, że wysokość omawianej opłaty jest nie tylko nieproporcjonalna do kwoty udzielonej pożyczki (przewyższa ją), ale także do rodzaju czynności, których podjęcie pokrywa. W ocenie Sądu trudno sobie bowiem wyobrazić, aby czynności przedsięwzięte przez pierwotnego wierzyciela, a następnie przez powoda, związane z obsługą pożyczki, wymagały poniesienia wydatków w kwocie 5.029,00 zł, nawet przy założeniu, że umowa została zawarta na okres 30 miesięcy.

Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak aby nie stanowiły ukrytego źródła zysku. Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ §1 kc należy więc uznać te postanowienia umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalające mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych lub niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 §1 k.c.).

Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że stosowany przez powoda zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Mimo, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym, to jednak niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowy w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W szczególności nie może mieć miejsca przypadek, w którym konsument zostaje obciążony nadmiernymi, a wręcz nawet rażąco wygórowanymi kosztami związanymi z obsługą zadłużenia, nijak nieprzystającymi do rzeczywistych wydatków ponoszonych w tym zakresie. W niniejszej sprawie powód arbitralnie narzucił pozwanemu sporną opłatę, która nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia, kierując się w tej sferze wyłącznie własnym partykularnym interesem. Tego typu praktyki polegające na czerpaniu dodatkowych profitów zasługują na szczególne potępienie, zwłaszcza gdy sięgają po nie podmioty działające na rynku finansowym.

Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Zgodnie z powyższym przepisem, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógłby uwzględnić żądania w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę wielkość opłaty operacyjnej kształtującej się na poziomie 107% wartości przekazanych pożyczkobiorcy środków pieniężnych w stosunku do wielkości udzielonej pożyczki i czasu na jaki została ona udzielona, należy uznać tą opłatę za wygórowaną i tym samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹ k.c. Przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia opłaty operacyjnej uznać należy również za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, które ograniczają zasadę swobody umów. Tym samym uznać należało, że w/w umowa również z tego powodu jest częściowo, bezwzględnie nieważna w omawianym zakresie, wobec tego co do postanowień związanych z opłatą operacyjną nie wiąże pozwanego. Na moment wniesienia pozwu część opłaty operacyjnej była już

przez pozwanego zaspokojona, w związku z powyższym nie stanowiła ona przedmiotu wyrokowania. Powództwo w zakresie żądania zapłaty reszty opłaty operacyjnej w kwocie 3.224,79 zł zostało zatem oddalone.

Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że powód nie udowodnił żądania w omawianym zakresie, mimo stosownego wezwania Przewodniczącego nie przedłożył bowiem żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych kosztów związanych z obsługą pożyczki, które w istocie sprowadzały się jedynie do technicznej czynności monitorowania spłaty pożyczki.

Uwzględniając powyższe, Sąd zasądził na pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.296,63 wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 30 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty. Sąd wskazuje, że kwota 3.557,86 zł stanowi kwotę kapitału pozostałego do spłaty, natomiast kwoty 85,70 zł i 653,07 zł tytułem naliczonych odsetek nie były przez pozwanego kwestionowane co daje podstawy do przyjęcia, że na oprocentowanie w takiej wysokości na takich warunkach powód wyraził zgodę. Od zasądzonej kwoty powodowi należą się bowiem odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, co wynika z art. 481 § 1 k.c. W tym zakresie odsetki nie zostały przez pozwanego zakwestionowane.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Przy stosunkowym rozdzieleniu kosztów, do zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda pozostała różnica w kwocie 426 zł i tę kwotę zasądzono w punkcie III wyroku. Powód wygrał sprawę w 57%. Na koszty powoda składały się: opłata od pozwu (300 zł), koszty opłaty skarbowej (17 zł), koszty zastępstwa (1.800 zł) i koszty opłaty skarbowej (17 zł). Koszty pozwanego zawierały się w kosztach zastępstwa procesowego (1800 zł) i opłaty skarbowej (17 zł). Powodowi należał się zwrot 1207 zł, pozwanemu należał się zwrot 781 zł (1207 zł – 781 zł = 426 zł).

sygn. akt I C 810/18

ZARZĄDZENIE

Proszę:

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem,
3. kal. 14 dni

Głubczyce, 28 stycznia 2019 roku